

DE 7 SACRAMENTEN/MYSTERIES VAN DE ARMEENS APOSTOLISCHE KERK

Wij geloven in één geloof en één doop [Ef. 4:5] tot vergeving van zonden [Hand. 2:38]. Wij bevestigen dat wij in de doopworden gereinigd van onze erfzonde door de wil van de Drie-enige God hierboven, werkend door de priester en de ingestelde praktijk, dat wil zeggen, de formule van driemaal ondergedompeld worden in het water. In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. [Matt. 28:19] De drievoudige onderdompeling van het kind in het water symboliseert de dood van Jezus, zijn begrafenis en zijn opstanding, waardoor het kind "mede-erfgenaam van Christus, een aangenomen kind van de Vader en tempel van de Heilige Geest" wordt, zoals duidelijk geciteerd door de priester, die de theologie van het Sacrament van St. Paulus volgt, zeggende: "Daarom zijn wij met Christus begraven door de doop in de dood, opdat, zoals Christus uit de doden is opgewekt door de heerlijkheid van de Vader, zo ook wij in nieuwheid des levens zouden wandelen." [Rom. 6:4]. Verder, "Met Hem begraven in de doop, waarin u ook met Hem bent opgewekt door het geloof in het werk van God, dat Hem uit de doden heeft opgewekt." [Kol. 2:12]. Het kind is nu opnieuw geboren en is lid geworden van de Armeense Kerk in de Bijbelse zin. Het is de tweede geboorte uit de schoot van Christus' Kerk. De doop wordt onder geen enkele omstandigheid herhaald, op voorwaarde dat deze wordt uitgevoerd zoals vereist door de kerk; anders wordt deze alsongeldig beschouwd en moet deze opnieuw worden uitgevoerd. Het is een geestelijke geboorte, eenmaal en voor altijd, zoals St. Paulus stelt: "Eén Heer, één geloof, één doop." [Ef.4:5].

DE DOOP

Wij geloven in één geloof en één doop [Ef. 4:5] voor de vergeving van zonden [Hand. 2:38]. Wij bevestigen dat wij bij de doop gereinigd worden van onze erfzonde door de wil van de Drie-enige God hierboven, werkend door de priester en de ingestelde praktijk, dat wil zeggen, de formule van driemaal ondergedompeld worden in het water. In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. [Matt. 28:19]

De driemaal onderdompeling van het kind in het water symboliseert de dood van Jezus, zijn begrafenis en zijn opstanding, waardoor het kind "mede-erfgenaam van Christus, een geadopteerd kind van de Vader en tempel van de Heilige Geest" wordt, zoals duidelijk geciteerd door de priester, volgend op de theologie van het sacrament van St. Paulus, zeggende:

"Daarom zijn wij met Christus begraven door de doop in de dood, opdat, zoals Christus uit de doden is opgewekt door de heerlijkheid van de Vader, zo ook wij in nieuwheid des levens zouden wandelen." [Rom. 6: 4]. Verder: "Met Hem begraven in de doop, waarin u ook met Hem bent opgewekt door het geloof in de werking van God, die Hem uit de doden heeft opgewekt." [Kol. 2: 12]. Het kind dat nu opnieuw geboren is, is lid geworden van de Armeense Kerk in de Bijbelse zin. Het is de tweede geboorte van de schoot van Christus' Kerk. De doop wordt onder geen enkele omstandigheid herhaald, op voorwaarde dat deze wordt uitgevoerd zoals vereist door de kerk; anders wordt deze als ongeldig beschouwd en moet deze opnieuw worden uitgevoerd. Het is een geestelijke geboorte, eens en voor altijd, zoals St. Paulus stelt: "Eén Heer, één geloof, één doop." [Ef. 4:5].

Wanneer we de doop overwegen, wenden we ons eerst tot de doop van onze Heer door Johannes de Doper. We kunnen over deze gebeurtenis lezen in Mattheüs 3:1-17. Het focuspunt voor onze doeleinden hier is in vers 13 tot en met 15. Hier lezen we: "Toen kwam Jezus uit Galilea naar Johannes aan de Jordaan om door hem gedoopt te worden. En Johannes probeerde Hem tegen te houden, zeggende: 'Ik heb nodig dat ik door U gedoopt word, en komt U tot mij?' Maar Jezus antwoordde en zei tot hem: 'Laat het nu zo zijn, want aldus is het passend dat wij alle gerechtigheid vervullen.' Toen stond hij het hem toe.

In de bovenstaande selectie, wanneer Johannes aarzelt om Jezus te dopen, is de opmerking van onze Heer het meest onthullende. Hij zegt: "... aldus is het passend dat wij alle gerechtigheid vervullen."

Met andere woorden, het is passend dat ik aan alle vereisten voldoe. Natuurlijk had onze Heer geen behoefte aan de doop. Niettemin onderging hij de doop als voorbeeld van wat wij zouden moeten doen.

Elders, in het Evangelie volgens Johannes, in wat een duidelijke verwijzing is naar de doop, zegt onze

Heer: "Voorwaar, voorwaar, ik zeg u, tenzij iemand geboren wordt uit water en geest, kan hij het koninkrijk der hemelen niet binnengaan."

Voor de vroege Kerk waren : wedergeboren worden en doop één en hetzelfde. Helaas heeft de theologie van de tegenstanders van de Armeense Kerk deze verwijzing genomen en er een soort persoonlijke emotionele ervaring van gemaakt, die van "wedergeboren worden." De vroegste interpretatie van deze tekst was precies dat het verwees naar de doop. Het is in feite een van de evangelie selecties die bij elke doop in de Armeense Kerk wordt gelezen.

Als we verder gaan, lezen we in Titus 3:4-7 het volgende:

"Maar toen de goedertierenheid en de liefde van God, onze Redder, verscheen, heeft Hij ons gered, niet uit werken van gerechtigheid die wij gedaan hadden, maar overeenkomstig Zijn barmhartigheid, door het bad van de wedergeboorte en de vernieuwing door de Heilige Geest, die Hij overvloedig over ons heeft uitgestort door Jezus Christus, onze redder, opdat wij, gerechtvaardigd door Zijn genade, erfgenamen zouden worden overeenkomstig de hoop van het eeuwige leven."

Wat St. Paulus ons hier vertelt

is dat de doop, het "bad van de wedergeboorte," ons wordt gegeven uit Gods genade, door Jezus Christus. Het is deze handeling die ons erfgenamen maakt in de hoop op het eeuwige leven, omdat wij gerechtvaardigd zijn door Zijn genade.

Met andere woorden, God werkt in en door de doop.

Laten we nu eens kijken naar Romeinen 6:5 - "Want indien wij verenigd zijn in de gelijkenis van zijn dood zullen wij zeker ook verenigd zijn in de gelijkenis van Zijn opstanding."

Hier zien we dat de doop niet alleen onze intrede in de Kerk, het Lichaam van Christus markeert, maar ook vertakkingen heeft die verder gaan dan het graf - de opstanding.

Waarom dopen we baby's?

Waarom doopt de kerk baby's, als Christus Zelf een volwassene was toen Hij werd gedoopt?, en waarom dopen we baby's als je moet geloven, geloof moet hebben, als je je laat dopen?

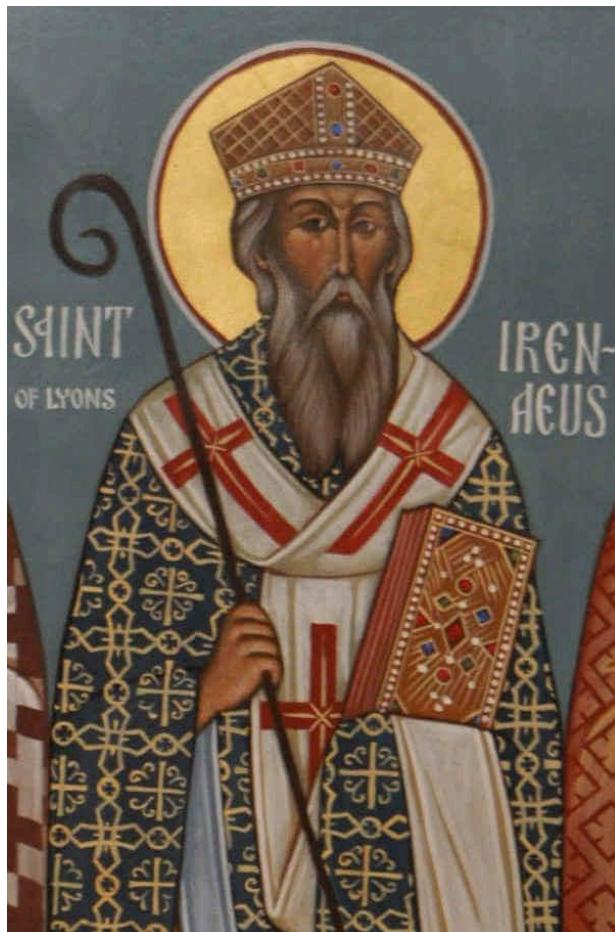
Dit zijn goede vragen om te stellen, protestanten bekritiseren de praktijk van de 'Infant Baptism' door deze vragen te stellen. Ten eerste moeten we duidelijk maken dat je geen baby hoeft te zijn om gedoopt te worden, we dopen gewoonlijk ook niet-baby's, zoals bekeerlingen die zich bij de kerk aansluiten, en dat is de reden dat we catechumeen processen hebben.

Maar de reden dat we vooral baby's dopen, is omdat we de vlek van de erfzonde zo snel mogelijk van hun ziel moeten verwijderen, want dat is noodzakelijk. Nu om de vraag hiervoor te beantwoorden, zeggen we dat baby's worden gedoopt vanwege het geloof van de ouders. We zien duidelijk in de bijbel dat geloof aan baby's kan worden gegeven [Ps. 22:9-10, Ps. 71:5-6].

De Bijbel zegt ook dat de doop de "nieuwe besnijdenis" is [Kol. 2:11-12].

En natuurlijk weten we dat baby's besneden werden.

VROEGE KERK TRADITIE

We zien ook duidelijk de traditie van de kinderdoop in de vroege Kerk, het belangrijkst, St. Irenaeus, aangezien hij de discipel van St. Polycarpus was, die de discipel van St. Johannes was. St. Irenaeus, discipel van St. Polycarpus, die werd onderwezen door St. Johannes

St. Irenaeus of Lyons

Dertig jaar oud toen Hij gedoopt werd.

Toen hij de volle leeftijd van een Meester bezat, kwam Hij naar Jeruzalem zodat hij door iedereen als Meester erkend zou worden. Want Hij leek niet het een terwijl Hij het ander was, zoals degenen beweren die Hem beschrijven als mens alleen in schijn; maar wat Hij was, dat leek Hij ook te zijn.

Als Meester, daarom, bezat Hij ook de leeftijd van een Meester, zonder enige menselijke toestand te verachten

of te ontwijken, noch in Zichzelf die wet opzij te zetten die Hij voor het menselijk ras had vastgesteld, maar elke leeftijd heiligend, door die periode die ermee overeenkomt die aan Hem zelf toebehoorde.

Want Hij kwam om allen te redden door
middelen van Zichzelf. Allen, Ik zeg, die door Hem wedergeboren zijn tot God. : **Baby's, kinderen,
Jongens, Jeugd, Oude mannen.**

CHRISMATIE (BEVESTIGING)

Het volgende sacrament, dat wat wij chrismatie noemen en in het Westen bevestiging wordt genoemd, heeft ook een bijbelse basis en wordt door alle orthodoxen gezien als de voltooiing van de doop. De doop is de "nieuwe geboorte". Wat gebeurt er dan wanneer dit nieuwe spirituele leven door de doop wordt geboren? Het wordt gegeven, toegewijd/verzegeld aan God. Dit wordt aangegeven door de zalving. In feite wordt in de Armeense kerk alles wat in Gods dienst wordt gebruikt, gezalfd/verzegeld. Elk beeld dat in de kerk wordt gebruikt, wordt gezalfd. Wanneer een kerk wordt gewijd als een huis van aanbidding, wordt deze gezalfd. Wanneer een priester wordt gewijd, worden zijn voorhoofd en handen gezalfd. Wanneer iemand wordt gedoopt, worden het voorhoofd, de ogen, de oren, de neusgaten, de mond, de handen, het hart, de rug en de voeten van die persoon gezalfd. In elk geval is de betekenis hetzelfde.

Dit object of deze persoon wordt toegewijd of verzegeld aan God om te worden gebruikt in Zijn dienst. Het is geen "toevoeging". Het is eerder de essentie van wie we moeten zijn als christenen. Direct na de doop wordt de ingewijde gezalfd: voorhoofd, ogen, oren, neusgaten, mond, handen, hart, rug en voeten.

In het orthodoxe geloof is dit een uitbreiding of voortzetting van de handeling van Pinksteren toen de Heilige Geest neerdaalde op de apostelen. In het geval van het sacrament daalt de Heilige Geest neer op de pas gedoopte. Deze nieuwe christen is nu volledig en volkomen lid van het lichaam van Christus, de Kerk. Hij/zij wordt deel van het priesterschap van gelovigen en wordt daardoor opgeroepen om voortdurend getuigenis af te leggen van Jezus Christus. In het Armeens wordt dit aangeduid als guhnoonk (verzegeling). **[Romeinen 8, 1 Corinthians 6]**

‘En Hij Die ons met u bevestigt in Christus en ons gezalfd heeft, is God, Die ons ook verzegeld heeft en het onderpand van de Geest in onze harten gegeven heeft.’
[2 Korinthe 1:21-22]

‘Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilig volk, een volk dat God Zich tot Zijn eigendom maakte; opdat u de deugden zou verkondigen van Hem Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht,’ **[1 Petrus 2:9]**

Getuige de Schrift die zegt: "...door te geloven
werd u verzegeld met de Heilige Geest van de belofte, die het onderpand is van
onze erfenis tot de verlossing van het gekochte bezit, tot
lof van Zijn heerlijkheid." **[Ef. 1:13]**

Deze verzegeling markeert de ingewijde als een volwaardig Christen, iemand die Christus toebehoort, iemand die Christus toebehoort
wiens relatie met onze Heer en Redder wordt bezegeld en verzekerd door de Heilige Geest.

Om de totale Christus-gerichtheid van dit sacrament te zien, hoeft men alleen maar te kijken naar
de gebeden die met de zalving worden gezegd:

Voorhoofd - Deze zoete olie, die over u wordt uitgegoten in de naam van Jezus Christus, is een zegel van onvergankelijke hemelse gaven.

Ogen - Moge dit zegel in de naam van Jezus Christus uw ogen verlichten, zodat u nooit zal slapen tot de dood.

Oren - Moge deze heilige zalving voor u zijn om de goddelijke geboden te horen.

Neusgaten - Moge dit zegel in de naam van Jezus Christus een zoete geur voor u zijn voor leven tot leven.

Mond - Moge dit zegel in de naam van Jezus Christus een bewaker voor uw mond en een sterke deur voor uw lippen zijn.

Handen - Moge dit zegel in de naam van Jezus Christus een reden zijn voor goede werken en voor alle deugdzame daden en gedrag.

Hart - Moge dit goddelijke zegel uw hart reinigen en een oprechte geest in u vestigen.

Rug - Moge dit zegel in de naam van Jezus Christus voor u een schild van kracht zijn zodat u alle vurige pijlen van de boze kan doven.

Voeten - Moge dit goddelijke zegel uw stappen naar het eeuwige leven leiden, zodat u niet geschokt zal worden.

Wanneer de zalving voltooid is, voegt de priester toe: "Vrede zij u, o gered door God. Vrede zij u, o gezalfde door God."

Het is deze verzegeling of ondertekening van de Heilige Geest die belangrijk is. In feite is elke chrismatie als het eigen privé-pinksteren van de kandidaat. De Heilige Geest wordt aan de kandidaat meegedeeld. Dit markeert de kandidaat als behorend tot God op een speciale manier.

Dit concept is zo belangrijk in de Armeense kerk dat alles wat aan Gods dienst wordt gegeven, gezalfd of gezalfd is. Het kerkgebouw is gezalfd, wat betekent dat dit niet zoals elk ander gebouw is; het wordt gebruikt in de dienst van God.

Afbeeldingen die in de kerk worden gebruikt, zijn om dezelfde reden gezalfd. En wanneer een priester wordt gewijd, vertelt de zalving dat de kandidaat wordt gereserveerd voor speciale dienst aan de Almachtige God. Daarom worden zijn voorhoofd en handen gezalfd.

Chrisma, in het Armeens "muron", is gemaakt van olijfolie en andere speciale oliën van verschillende geurige stoffen en bloemen. In de Armeens-Apostolische Kerk wordt het chrisma eens in de zeven jaar gewijd. Alleen de Catholicos van Alle Armeniërs en de Catholicos van het Grote Huis van Cilicië hebben het recht om het chrisma te wijden

De duif bracht Noach een olijftak, waarmee hij Gods vergeving en verzoening met de mensheid na de zondvloed aankondigde. **[Gen. 8:10-11]** (*De Duif Profeteerde overigens de Heilige Geest [Mt. 3:16]*) De vrede en genezing door olie wordt uitgebeeld door het daadwerkelijke gieten van Muron in het water vanuit een duif vormig vat.

DE BIECHT/CONFESSION

We zullen nu het sacrament van de biecht of, zoals het meer algemeen bekend is, de biecht beschouwen. Hier is een veelgehoorde kritiek dat: *"ik mijn zonden niet aan een priester hoeft te vertellen, Ik vertel ze rechtstreeks aan God, de priester is tenslotte maar een mens en kan geen zonden vergeven."* Op het meest basale niveau is zo'n uitspraak zelfbedrog. De realiteit is dat God niet alleen al onze zonden kent, maar ook ons hart. Waarom zouden we onze zonden aan God belijden als Hij ze al kent? We moeten ze aan onszelf toegeven! Het is ook waar dat de priester, als mens, geen zonden kan en niet vergeeft. Binnen de context van het sacrament functioneert hij echter als een vertegenwoordiger van de Kerk, het Lichaam van Christus, dat, zoals we zullen zien, door onze Heer en Redder is gemachtigd om precies dat te doen, zonden vergeven.

De eerste van onze schriftuurlijke overwegingen voor dit sacrament komt uit **Lucas 5:18-26**:

"Toen, zie er werd op een bed een man gebracht die verlamd was, die ze wilden binnenbrengen en voor Hem neerleggen. En toen ze niet konden vinden hoe ze hem binnen konden brengen, gingen ze vanwege de menigte naar het dak en lieten hem met zijn bed door de tegels heen in het midden voor Jezus neer. Toen Hij hun geloof zag, zei Hij tegen hem: 'Mens, uw zonden zijn u vergeven.' En de schriftgeleerden en de Farizeën begonnen te redeneren en zeiden: 'Wie is deze die godslasteringen spreekt?, wie kan zonden vergeven dan God alleen?', maar Jezus, hun gedachten doorziend, antwoordde en zei tegen hen: 'Wat redeneert u in uw hart? Wat is gemakkelijker te zeggen: 'Uw zonden zijn u vergeven, of te zeggen: 'Sta op en wandel?' Maar opdat u weet dat de Mensenzoon macht heeft op aarde om zonden te vergeven, zei Hij tot de man die verlamd was: Ik zeg u: sta op, neem uw bed op en ga naar uw huis, en onmiddellijk stond hij voor hun ogen op, nam op wat hij had gelegen, en vertrok naar zijn eigen huis, God verheerlijkend."

In deze passage uit de Schrift wordt ons duidelijk getoond dat onze Heer, als God die mens werd, de autoriteit had om zowel te genezen als om vergeving van zonden te verlenen. De schriftgeleerden en Farizeën bevestigden onbewust de beweringen van onze Heer in hun eigen commentaar: "*Wie kan zonden vergeven, dan God alleen?*" Een ware uitspraak. En dat is precies waarom onze Heer zonden kon en deed vergeven. Als we verder kijken naar de Schrift, vinden we de volgende duidelijke verwijzingen naar het sacrament van de [biecht]. In Johannes 20:21-23 vinden we bijvoorbeeld het volgende commentaar van onze Heer: "*En Jezus zei opnieuw tot hen: Vrede zij u!, zoals de Vader Mij gezonden heeft, zend ik ook u.* En nadat Hij dit gezegd had, blies Hij over hen en zei: '*Ontvang de Heilige Geest, als u de zonden van iemand vergeeft, zijn ze vergeven; als u de zonden van iemand behoudt, zijn ze behouden.*'"

Zo'n uitspraak lijkt zeker duidelijk genoeg.

Dit was de autoriteit die Christus Zelf aan de apostelen gaf, en zij gaven deze autoriteit op hun beurt door via wijding, d.w.z. het opleggen van handen. Dit moest in de Kerk worden voortgezet, niet eindigen met de apostelen. Elders, in zijn toespraak tot de apostelen, zegt onze Heer duidelijk: "*Voorwaar, Ik zeg u, al wat u op aarde bindt, zal in de hemel gebonden zijn, en al wat u op aarde ontbindt, zal in de hemel ontbonden zijn.*" [Matteüs 18:18] Nogmaals, de uitspraak van onze Heer lijkt vrij duidelijk en ondubbelzinnig. Zoals we later zullen zien, zijn dit de exacte woorden die de priester uitsprak voor absolution in het sacrament van de [biecht].

Laten we eens kijken naar dit gebed van absolution. De uitspraken zijn vrij duidelijk en gemakkelijk te begrijpen. Aan het einde van de biecht zegt de priester:

Heer, wees genadig. Heer, wees genadig. Heer, wees genadig. Moge God, die de mensheid liefheeft, u genadig zijn en al uw zonden vergeven, zowel die welke u hebt beleden als die welke u bent vergeten. Daarom, met het priesterlijk gezag dat mij is toevertrouwd en door het bevel van de Heer dat "*Wat u op aarde vergeeft, zal in de hemel worden vergeven,*" ontsla ik u door Zijn woord van alle deelname aan zonde, in gedachten, in woorden en in daden, in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. En ik herstel u in de sacramenten van de Heilige Kerk, zodat al het goede dat u doet, u ten goede en tot de glorie van het toekomstige leven mag worden toegerekend. Amen.

Als we dit gebed goed bekijken, zien we de volgende volgorde:

- 1.) *De priester bidt om Gods genade en vergeving voor de boeteling.*
- 2.) *De priester erkent dat het God is die genade en vergeving schenkt.*
- 3.) *Omdat God vergeving heeft geschenken, herstelt de priester, als agent van de Kerk, de boeteling in het volle leven van de Kerk.*
- 4.) *De priester bidt dat al het goede dat de boeteling doet, als goed zal worden beschouwd, zowel in dit leven als in het leven dat komt.*

Er moet worden opgemerkt dat alles wat de priester zegt, afhankelijk is van het feit van Gods genade en vergeving. Op geen enkel moment ziet de priester zichzelf als de bron van de vergeving en genade. Dit is duidelijk in Gods handen. Ervan uitgaande dat deze genade is verleend, herstelt de priester, handelend met de autoriteit van zijn door God gegeven ambt, de boeteling in het volle leven van de Kerk.

Publiekelijke Biecht

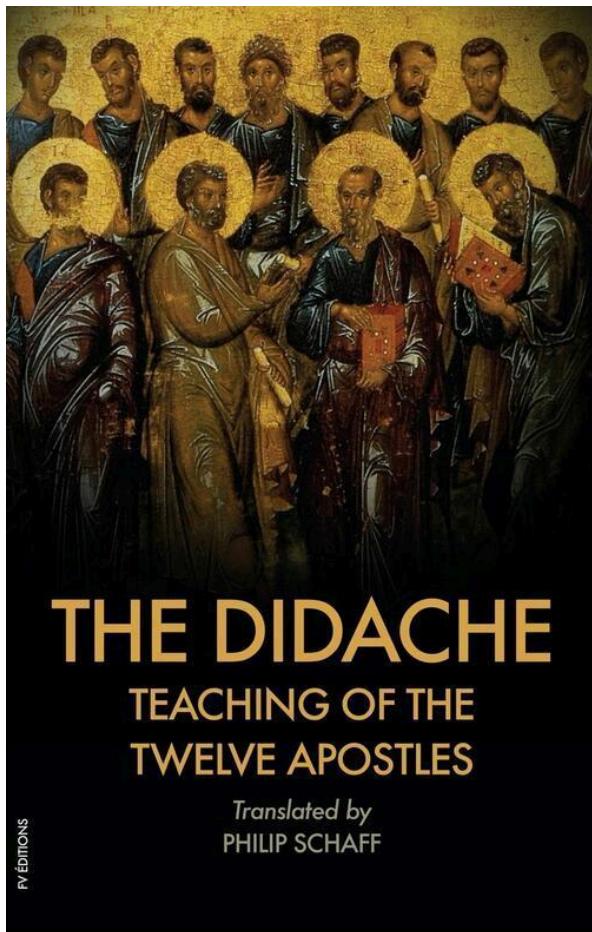
Terwijl de Armeense Kerk zowel privé [één-op-één biechten met een priester] als publieklijk [biechten voordat ze de Eucharistie/Communie nemen met de hele gemeente] hebben, dit laatste wordt vaker gedaan.

(Het publieklijk biechten wordt overigens ook gedaan in de andere Oriëntaal-Orthodoxe kerken alleen kan het in de praktijk variëren, ook per gemeenschap)

Waarom? Zo werd het gedaan tijdens de Vroege Kerk.

VROEGE KERK CITATEN

Didache, [70 AD]

"Maar elke dag des Heren komt u bijeen,
en breekt brood, en geeft dankzegging na
uw overtredingen te hebben beleden, opdat uw
offer rein mag zijn."

De Didache, HF. 14

St. Cyprian of Carthage, [200-258 AD]

"Zondaars mogen een bepaalde tijd boete doen, en volgens de regels van de discipline tot openbare biecht komen, en door oplegging van de hand van de bisschop en geestelijkheid het recht op de Communie ontvangen. [Maar nu worden sommigen] met hun tijd [van biechten] nog niet vervuld... toegelaten tot de Communie, en wordt hun naam genoemd; en terwijl de boetedoening nog niet is verricht, de biecht nog niet is afgelegd, de handen van de bisschop en geestelijkheid nog niet op hen zijn gelegd, wordt de Eucharistie aan hen gegeven; hoewel er geschreven staat: 'Wie onwaardig het brood eet en de beker van de Heer drinkt, zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed van de Heer' [1 Kor. 11:27]"

St. Cyprianus, (Letters 9:2)

DE EUCHARISTIE/DE HEILIGE COMMUNIE

Het derde sacrament dat in aanmerking moet worden genomen, is de Heilige Communie, of zoals het ook bekendstaat, de Heilige Eucharistie. Dit sacrament, in combinatie met de doop en chrismatie, staat bekend als de sacramenten van initiatie. Met andere woorden, het zijn de sacramenten waardoor iemand die geen lid is van de Kerk, het lichaam van Christus, wordt opgenomen in dat lichaam, de Kerk van Christus. Met het ontvangen van deze sacramenten wordt iemand volledig en volledig lid van het lichaam van Christus.

De schriftelijke opmerkingen over de Heilige Communie zijn talrijk. We beginnen met de opmerkingen in **Matteüs 26:26-28**: "En terwijl zij aten, nam Jezus brood, sprak de zegen uit, brak het en gaf het aan de discipelen en zei: 'Neem, eet, dit is mijn lichaam, en Hij nam de beker, sprak het dankgebed uit en gaf hen die, zeggende: "Drink hieruit, allen, want dit is mijn bloed van het nieuwe verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden." Soortgelijke opmerkingen zijn te vinden in **Marcus 14:22-24** en **Lucas 22:17-20**. Wanneer men naar deze schriftelijke opmerkingen kijkt en ze bekijkt in het licht van de frequente opmerkingen in het zesde hoofdstuk van het Evangelie volgens Johannes over "het eten van mijn lichaam en het drinken van mijn bloed," en ze naast het verhaal op de weg naar Emmaüs in **Lucas 24:30-31** plaatst, zien we de centraliteit van dit sacrament in de christelijke ervaring.

*Een punt dat ik persoonlijk het moeilijkst te begrijpen vind over de positie van de kritiekgevers (**onder andere de protestanten, niet alle overigen**) is dat zij zowel de doop als de heilige communie zien als symbolen of representaties, die op zichzelf geen enkele werkzaamheid hebben. Gezien dat standpunt, wat maakt het uit of er 2 of 7 of 10 of een willekeurig aantal sacramenten zijn of dat er überhaupt sacramenten zijn?*

Als orthodoxe christenen nemen wij onze Heer op Zijn woord. Hij heeft ons verteld dat brood en wijn zijn lichaam en bloed zijn. Wij geloven zijn woorden en geloven dat Hij op een of andere manier, die het menselijk begrip te boven gaat, werkelijk aanwezig is in wat voor onze zintuigen eenvoudig brood en wijn lijken. Hij gebruikt de termen "symbool" of "vertegenwoordigt" niet bij het beschrijven van de heilige communie.

Over dit punt gesproken, St. Basilius, een kerkvader uit de 4e eeuw uit Cappadocië, in zijn TOESPRAAK VAN ST. BASIL, maakt hij de volgende opmerking:

"...En nu, mijn broeders, dringt u met grote vrees en eerbied op uw harten aan om niet alleen dit zichtbare brood en wijn te overdenken, maar het grote Mysterie te overdenken dat verborgen is voor ons lichamelijk zicht, en dat alleen met de ogen van de ziel kan worden gezien door hen die in heiligeheid dit zoeken, waardoor de geest wordt gevoed en verblijd met goddelijke vreugde. Want God heeft de macht om het te veranderen in vlees en bloed, zoals is gebeurd met een van de heiligen. Maar omdat onze zintuigen werkelijk vlees en bloed niet kunnen verdragen, heeft God het ons gemanifesteerd onder de schijn van brood en wijn. Maar beschouw het niet als brood en beschouw het niet als wijn, want dit is het lichaam en bloed van Christus..."

Het is vermeldenswaard dat de Toespraak van St. Basilius wordt gelezen tijdens de viering van de Goddelijke Liturgie op Grote [Heilige] Donderdagmorgen, vlak voor het zingen van de Het Onze Vader [Hayr Mer]. Dit wordt gedaan om te herdenken dat het op die dag was dat het laatste avondmaal werd gehouden en het sacrament van de Heilige Communie werd ingesteld door onze Heer. Gezien zowel de getuigenis van de Schrift als die van de vroege kerkvaders, lijkt het erop dat men de doeltreffendheid van de Heilige Communie moeilijk kan ontkennen.

Kerkvader Citaten over de Heilige communie

St. Gregory the Illuminator - [257-331 AD]

St. Gregory the Illuminator, Excerpted from 'The Doctrine of St. Gregory, Agathangelos, History of the Armenians. See Matenadaran (UR), volume II, page 1632 [lines 5-7]."

"Zo predikten zij door de eeuwen heen... door de doop en door het beeld van Christus op alle volken te drukken, om de Geest van God te geven om in de harten van de mensen te wonen, om hen te verenigen, om hen te versmelten in de liefde van de Zoon van God, zodat het hart van allen als één roep mag zijn, en dat de hele wereld verenigd mag zijn om te zeggen: 'Abba, Vader. Want Hij heeft de naam van dienstbaarheid weggenomen en de naam van aanneming gegeven door de genade van Christus, **om het lichaam van de Zoon van God te eten en Zijn levengevende bloed te drinken**, zodat daardoor de hele wereld kan binnengaan in de erfenis van Christus, 'erfgenaam van God en mede-erfgenaam met Christus' worden (Rom. 8:17).

St. Gregory the Illuminator, Excerpted from 'The Doctrine of St. Gregory, Agathangelos, History of the Armenians. See Matenadaran, volume II, pagen 1648-1649 [lines 8-11]."

"..."Opdat ook u verheerlijkers van de goddelijkheid mag zijn, delend in de glorie van de verheerlijkers, verenigd door de zegen van de Heilige Geest, en waardig om het mysterie van de goddelijkheid te ontvangen. Want u bent gewassen door de overwinning op Satan, en hij zal de voetbank onder uw hielen worden. En u, die bent binnengegaan en hebt deelgenomen aan het bruiloftsfeest van de liefde voor de goddelijkheid, **eet het ware vlees van het Lam, de Zoon van God, en drink Zijn bloed**, en u zult verenigd worden met het lijden van God en delen in Zijn glorie, één geest worden, en zo zult u verenigd worden met Hem in lichaam en bloed."

St. Nerses I the Great, [310-373 AD]

"Ter wille van ons leven werd **Hij Zelf brood voor ons, en gaf ons Zijn bloed te drinken, opdat Zijn lichaam met het onze vermengd zou worden**, en Zijn bloed met ons bloed, opdat Zijn Goddelijkheid, verenigd met onze zielen, ons zou verenigen met de Heilige Geest, en ons uiteindelijk deelgenoten zou maken van de Goddelijkheid."

St. Sahak Partev, [348-439 AD]

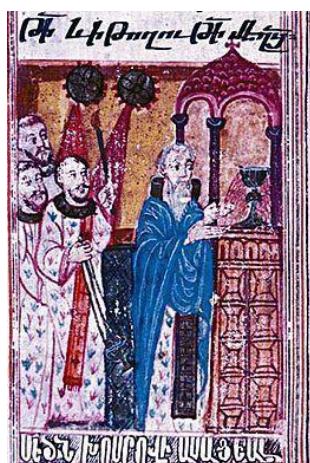

"En het altaar, gereinigd, wordt gevestigd als de heilige en goddelijke tafel, waarop het zoenende en **levengevende offer van het lichaam en bloed van onze Heer** wordt uitgevoerd. Moge het, overeenkomstig zijn waardigheid, worden versierd met ononderbroken verlichting en wierook

St. Sahak Partev (348-439 A.D.), Canons of St. Sahak the Patriarch, vol. A. Page 368 [9–13]

Khosrov of Andzev, [902-964 AD]

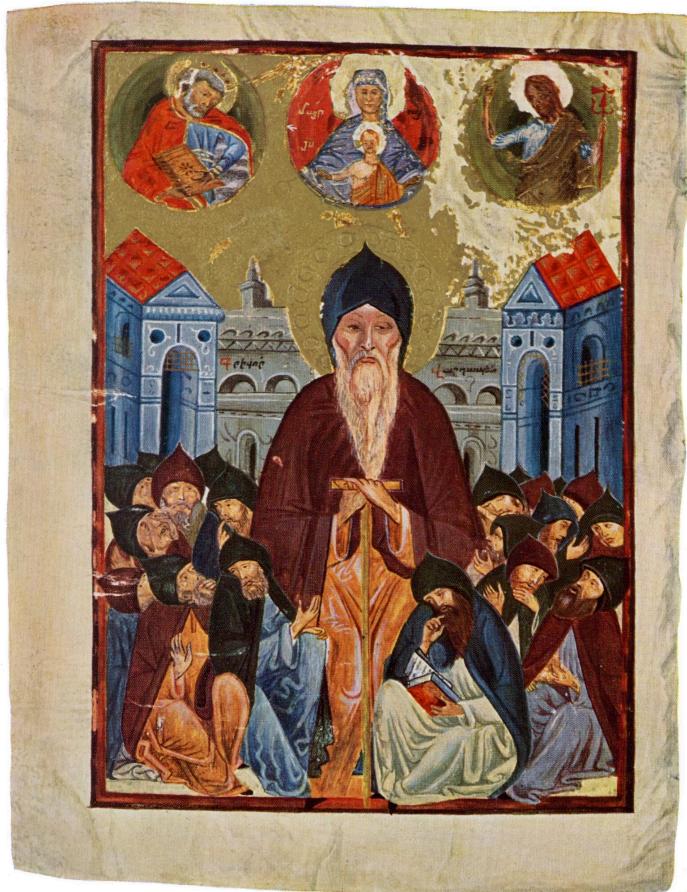

"Nu dan, Heer, overeenkomstig Zijn bevel,
bieden wij dit **reddende mysterie van het lichaam en bloed van Uw eniggeboren Zoon**.
[...] Daarom, terwijl wij toevlucht nemen in Uw grenzeloze weldadigheid, smeken wij U zendt
de Heilige Geest over ons en over hun offer, opdat de Heilige Geest ook ons heiligd. **Om dit**
brood te zegenen en het waarlijk tot ons lichaam te maken Heer en redder Jezus
Christus en deze beker te zegenen en het waarlijk tot het bloed van onze Heer en
redder Jezus Christus te maken. Want de redder werd vlees van de: Maagd Maria, De
Heilige Geest, gezonden door de Vader, nam vlees uit Maria's baarmoeder en vermengde
en verenigde het met God het Woord dat geopenbaard werd als één Zoon en God, geboren
uit haar. **De Heilige Geest handelt op dezelfde manier in de kerk als bij het heilige**
altaar. Het brood nemend verenigt hij het met de Zoon van God en eveneens de beker
om waarlijk Christus zijn lichaam en bloed te worden."

Khosrov of Andzev, Commentary on the Divine Liturgy

St. Gregory of Tatev, [1346-1406 AD]

"Hoe kan dat brood het lichaam van Christus zijn, aangezien het, zie, de kleur en smaak van brood heeft? Hetzelfde geldt voor de wijn [voegen ze toe]. **We zeggen dat het brood uit twee dingen bestaat: een verborgen essentie en een zichtbaar accident.** Deze worden op twee manieren onderscheiden. Ten eerste blijft de essentie van het brood zolang het brood duurt, maar de accidentele componenten zijn veranderlijk. Essentie, de kleur, smaak en geur, zijn onveranderlijk. Ten tweede kunnen onze vijf zintuigen de essentie van het brood niet ontdekken, maar alleen de accidentele componenten: de ogen zien de kleur, het gehemelte voelt de geur, de mond voelt de smaak, het oor hoort het geluid en de handen voelen de hitte en kou. Het intellect van de mens kan echter de substantie van het brood bereiken en ontdekken. Wanneer de priester de woorden van Christus reciteert en zegt: "Dit is mijn lichaam" transformeert de essentie van het brood in Christus' lichaam, terwijl de accidentele componenten - kleur, smaak en geur - blijven. En deze accidentele componenten bedekken nu de essentie van Christus zijn lichaam, zoals ze de substantie van brood bedekten voordat het werd gezegend. Dus hoewel de zintuigen vaststellen dat de kleur, smaak en geur in het brood zijn gebleven, helpt hun intellect de gelovigen door geloof, en ze begrijpen en geloven dat de substantie van brood is getransformeerd in de substantie van Christus zijn lichaam. Anders zou iemand zich vergissen als hij beweert, na het onderzoeken van de kleur, smaak en geur van brood en wijn, dat deze niet Christus' lichaam en bloed vormen. Isaak werd bedrogen door zijn zoon Jakob omdat hij zijn arm en nek had bedekt met de huid van een bokje, en Isaaks ogen werden bedrogen omdat ze verduisterd waren. Hij dacht dat hij Esau zag, maar zijn oren en

neus werden niet bedrogen, want hij hoorde Jakobs stem en rook Jakobs geur. Zijn mond en ledematen werden echter bedrogen omdat hij een gerecht proefde dat leek door Esau te zijn gemaakt en zijn handen gaven hem een gevoel alsof hij Esau had aangeraakt. Daarom zei Isaak: "Uw stem is de stem van Jacob, maar uw hand is de hand van Esau." Op dezelfde manier zou het lichaam van Christus bedekt zijn met de vorm en kleur van brood; daarom zou men zijn ogen niet moeten geloven die de kleur van brood zouden zien, noch zijn neus die de geur van brood zou ruiken, noch zijn mond die de smaak van brood zou waarnemen, noch zijn ledematen die het brood aanraken. Integendeel, men zou de stem van Christus moeten geloven die zegt: "Dit is mijn lichaam en dit is mijn bloed."

St. Gregory of Tatev, Homily on Communion

HUWELIJK/MARRIAGE

Dit Heilige Sacrament wordt in de Armeense Kerk Traditie doorgaans het Sacrament van de Kroning genoemd, in plaats van Huwelijk of Huwelijk, verwijzend naar de unie van de bruid en de bruidegom die vanaf nu hun eigen kleine koninkrijk zullen vestigen binnen het grotere Koninkrijk van God, waardoor ze de "koning" en de "koningin" van de dag worden, met hen daadwerkelijk gekroond tijdens de ceremonie. Een speciale hymne wordt gezongen tijdens de kroning die zegeningen terugbrengt van de eerste christelijke koning Trdat en koningin Ashkhen die het christendom omarmden door de handen van St. Gregory the Illuminator en het landelijk verkondigden.

De theologie van dit sacrament wordt weerspiegeld in de volgende Bijbelse elementen:

- (A) *De initiatie ervan door Gods schepping van Adam en Eva,*
- (B) *De heiligeing ervan door Christus om de verbintenis heilig en onafscheidelijk te houden,*
- (C) *De heiligeid van de eenheid zoals gezien tussen Christus de Bruidegom en zijn bruid de Kerk,*
- (D) *De zegen ervan door de "aanwezigheid" van Jezus, zijn Gezegende Moeder en de Discipelen.*

Het is alleen de Kerk die het paar verenigt door de handen van een gewijde priester en namens de Heer Jezus Christus. Geen enkele externe instelling of autoriteit mag het uitvoeren, aangezien de heiligeid van de verbintenis tussen man en vrouw wordt bezegeld door de handen van Christus, die het sacrament van het huwelijk instelde, en strikt alle morele

afwijkingen die resulteren in de scheiding van de twee verbod. Het is verder de Heilige Geest die in elk sacrament werkt, en er is geen andere plaats dan de kerk waar de Geest van God, de bron van Goddelijke gaven in elk sacrament, aanwezig en actief is. Deze eenheid in Jezus zijn geest is niet alleen een fysieke eenheid, maar ook een eenheid van wederzijdse liefde en steun voor het hoofddoel van het verwekken van kinderen om het gezin aan te vullen en, in uitbreiding, het Koninkrijk van God, dat Christus Kerk op aarde is.

Laten we elk van de bovenstaande kort uitleggen.

(A)

Toen God man en vrouw schiep, vertelde Hij hen over het doel van zijn eerste schepselen: om vruchtbaar te zijn en de aarde te vermenigvuldigen en te onderwerpen" (**Genesis 1:28**), wat Jezus herhaalde en verduidelijkte door te zeggen: "Maar vanaf het begin van de schepping heeft God hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt." Jezus heiligde het initiatief van de Vader door de krachtige en doelbewuste eenheid tussen de twee te bevestigen door te zeggen: "*Wat God heeft samengevoegd, laat de mens dat niet scheiden.*" (**Marcus 10: 6**). Vruchtbaar zijn is het doel van dit sacrament, waarvoor de Armeense kerk lange gebeden leest om de heiligeid en de blijvende eenheid tussen de man en zijn vrouw te beschermen, zodat kinderen op de juiste manier worden geboren en opgevoed, gezinnen worden gevormd, de aarde wordt aangevuld en de kerk van God wordt verrijkt. Om al deze dingen binnen de normen van Gods schepping te laten vallen, vereisen ze een levenslange toewijding, met de onfeilbare steun van de Kerk. Daarom heeft St. Paulus het huwelijk van man en vrouw het meest serieus genomen, en hij geeft twee belangrijke niveaus van vergelijking aan:

Ten eerste: "Want de man is het hoofd van de vrouw, zoals ook Christus het hoofd is van de Kerk." (**Efeziërs 5:23**). Hier wordt het nieuw gevormd gezin verheven tot de status van een onderdeel van de Kerk. Als de Kerk de belangrijkste instelling van het christendom is, dan geldt dat ook voor het gezin waarvan het hoofd, de man, moet doen wat Christus voor de Kerk heeft gedaan. De hoogste verantwoordelijkheden in beide gevallen vallen in de gedachte van de apostelen samen in het volgende vers, dat het tweede niveau van vergelijking is: "Zoals de Kerk onderworpen is aan Christus, moeten de vrouwen in alles onderworpen zijn aan hun mannen." (**Efeziërs 5:24**). Onderwerping in termen van morele en religieuze gehoorzaamheid suggereert zeker het soort relatie tussen de twee als de onderwerping van de kerk aan Christus. Vergeet niet dat wanneer u deze uitspraken vergelijkt, Christus het hoogste model is en de kerk de heiligste instelling. Perfectie wordt vergeleken met imperfectie, zodat naarmate het gezin groeit, de kerk verder oogst en haar missie voortzet.

(B)

In zijn tijd kwam Mozes de problemen tegen die uit het huwelijk voortkwamen. Hij werd gedwongen om zijn volk in extreme gevallen toe te staan om van hun vrouwen te scheiden. Zich daarvan bewust zijnde, stelde Jezus dat dit vanaf het begin niet zo was. Daarom zei hij: "Wie zijn vrouw om welke reden dan ook verstoet, behalve om seksuele immoraliteit, brengt haar tot overspel; en wie trouwt met een vrouw die gescheiden is, pleegt overspel." (Matteüs 5:32; Lucas 16:18). De kerk verwerpt categorisch alle excuses voor echtscheiding, gezien het feit dat na het huwelijk de twee één lichaam zijn, wat de onafscheidelijke eenheid tussen Christus en de kerk symboliseert. De Armeense kerk gelooft stellig dat echtscheiding kan worden verleend in gevallen van immorele relaties, zoals goedgekeurd door Jezus. Ik heb zojuist het vers uit het evangelie van Matteüs, hoofdstuk 19 vers 9, aangehaald, waar hij die "uitzondering" heeft gemaakt. Natuurlijk zijn de tijden veranderd en is echtscheiding een gewoon proces geworden, volledig binnen de jurisdictie van de burgerlijke autoriteiten, overhaast gedaan, in een mate waarin Gods zegeningen en de privileges van de Kerk heiligschennis worden genegeerd. Tot de Tweede Wereldoorlog werd de Armeense Kerk nog steeds geëerd om haar juridische autoriteit, en echtscheiding werd toegestaan in extreme gevallen, zoals psychische stoornissen, fysieke incompetentie en natuurlijk ontrouw van een van de echtgenoten. Maar toch werden zulke definitieve beslissingen genomen na serieus onderzoek door diocesane rechtbanken, op wiens aanbeveling alleen het hoofd van de Armeense Kerk het echtscheidings certificaat gaf, en zo de geestelijke leiding en integriteit van de kerk verdedigde

(C)

De eeuwige eenheid van Christus als Bruidegom en de Kerk als bruid is het meest betekenisvol. Jezus verwees naar de Bruidegom toen hij de gelijkenis van de Tien Maagden vertelde. Hij verenigde zich met zijn Kerk op zo'n manier dat er zonder hem geen kerk zou bestaan. Op dezelfde manier, op een veel lager niveau, weerspiegelt de eenheid van het pasgetrouwde stel het mysterie van de Kerk en haar stichter Jezus Christus als onafscheidelijke entiteiten. Gezinnen zijn instellingen die het voorbeeld van de Heilige Instelling volgen, en de stichters zijn verantwoordelijk voor hun stabiliteit. Dit betekent ook dat zolang de Kerk bestaat met Christus als hoofd, ook christelijke gezinnen zullen bestaan, zolang het hoofd van het huishouden, de man met zijn vrouw, elkaar moreel en spiritueel trouw blijven, om gezinnen te bevorderen zich aan te sluiten bij het Koninkrijk van God, de Kerk van Christus op aarde.

Daarom zegt St. Paulus specifiek:

"**[Het huwelijk]** is een groot mysterie, maar ik spreek over Christus en de Kerk." (**Efeziërs 5:32**).

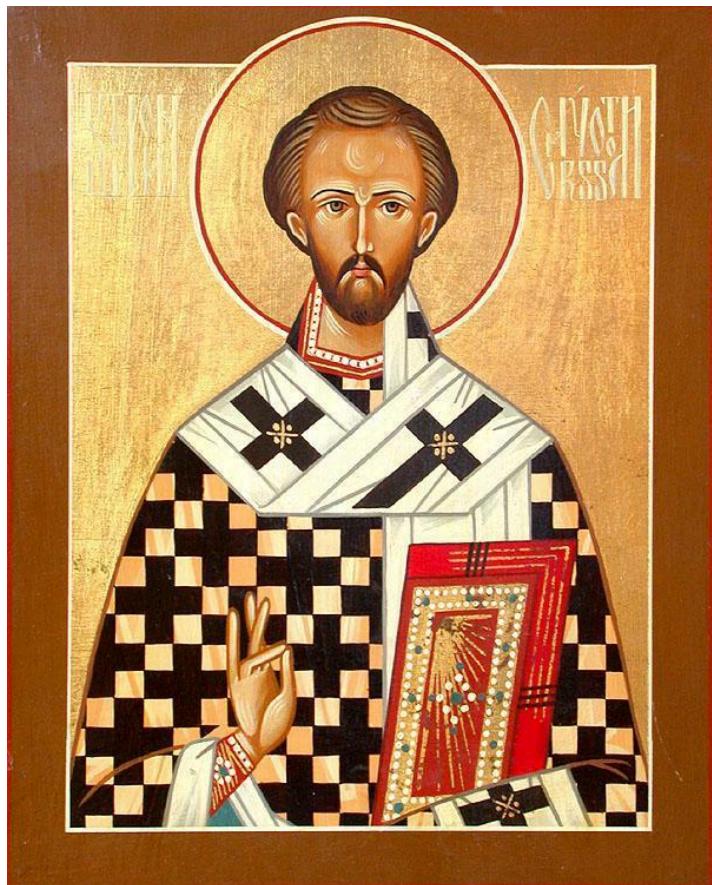
(D)

Jezus minachtte het huwelijk niet, maar zegende het met zijn persoonlijke aanwezigheid bij zijn Heilige Moeder en de discipelen op de bruiloft die plaatsvond in Kana in Galilea, waar hij zijn eerste en meest ongebruikelijke wonder verrichtte te midden van een grote menigte bruiloftsgasten, door het water in wijn te veranderen, omdat ze geen wijn meer hadden. Deze gebeurtenis

komt in de kronings dienst van dit sacrament om twee redenen:

Ten eerste persoonlijke zegen en goedkeuring, en dan het gelukkige einde van het feest en de vrolijkheid. De Armeense kerk zegent een beker wijn door eigenlijk te herhalen wat er net is gezegd. Het gebed zelf herinnert aan het wonder, en door de genade van dat wonder zegent de priester de beker en geeft deze aan de bruidegom en de bruid om uit die ene beker te drinken. De wijsheid van zo'n conclusie in de Armeense kerk uitvoering van dit sacrament drukt op afstand de theologie van Christus' aanwezigheid in dit specifieke huwelijk uit. Christus, zijn Gezagende Moeder en de Twaalf Discipelen zijn eigenlijk de ere "getuigen" van het Sacrament, wat de eenheid tussen de bruidegom en de bruid eervoller en zelfs wonderbaarlijker maakt.

St. John Chrysostom

"Wat jonge echtgenoten tegen hun vrouwen zouden moeten zeggen:] Ik heb je in mijn armen genomen, en ik hou van je, en ik geef de voorkeur aan jou boven mijn leven zelf. Want het huidige leven is niets, en mijn vurigste droom is om het met jou door te brengen op zo'n manier dat we er zeker van kunnen zijn dat we niet gescheiden worden in het leven dat voor ons is weggelegd... "Ik plaats jouw liefde boven alles, en niets zou bitterder of pijnlijker voor mij zijn dan een andere geest te hebben dan jij."

WIJDING/ORDINATION

Wijding is het sacrament om de kerk te voorzien van haar dienaren, de spirituele herders, bekend bij de oude kerken met hun juiste Bijbelse rangen als Episkopos (bisschop), Presbyteros (priester) en Diakonos (diaken). Door dit sacrament nodigen de kerkelijke autoriteiten degenen uit die de roeping hebben om God te dienen en het volk van God als opvolgers van de apostelen die hun handen oplegden aan hun directe opvolgers, waardoor ze presbyters en diakenen werden, die hen kwamen helpen in hun zendingswerk namens de Heer Jezus Christus. De eerste wijding in het christendom wordt in zijn primitieve vorm beschreven in de Handelingen van de Apostelen, waar staat over de eerste "zeven mannen van goede reputatie": "Daarom, broeders, zoekt uit uw midden zeven mannen van goede reputatie, vol van de Heilige Geest en wijsheid. En toen zij gebeden hadden, legden zij hun de handen op." (**Handelingen 6:3-6; 13:3**).

De favoriete discipel van Paulus, Timotheüs, kreeg nog directer de opdracht: "Verwaarloos de gave die in u is niet, die u door profetie is gegeven door de oplegging van de handen van de oudsten." (**1 Timoteüs 4:14**). De vroege kerkelijke concilieën volgden de regelingen van de apostelen en stelden die rangen in als de drie basishiërarchische orden van de kerk. De leider van die drie ambten nam de Griekse term Episkopos aan, wat letterlijk "opziener" betekent, of veratesooch in het Armeens. Zo hield het sacrament van de wijding de apostolische successie onverbroken in de oude kerken. Kandidaten voor een van de drie rangen worden gewoonlijk gekozen door de gemeente op lokaal of nationaal niveau. De bisschop is de bevoegde functionaris, meestal de primaat van een bisdom, die priesters en diakens kan wijden, gegeven zijn apostolische autoriteit. Op zijn beurt wordt de bisschop, door het besluit dat is genomen op het Concilie van Nicea, gewijd door ten minste drie bisschoppen die hun handen op de kandidaat leggen en hem de apostolische macht overdragen. In de Armeense Kerk, net als in de Katholieke en Orthodoxe Kerken, zijn de basis hiërarchische rangen niet meer dan drie, zoals vermeld. Er is echter de hoogste rang die het hoofd van de Armeense Kerk vertegenwoordigt, die zijn oorsprong heeft in de persoon van St. Gregory the Illuminator van Armenië sinds 301 na Christus, diens opvolgers het hoogste ambt van de Catholicos-Patriarch van alle Armeniërs heeft aangenomen met een ononderbroken lijn tot op de dag van vandaag.

Het kwam overeen met de positie van de rooms-katholieke paus en de Grieks-orthodoxe oecumenische patriarch. De huidige Catholicos van alle Armeniërs is Karekin II, de 132e van St. Gregory. Zijn administratieve positie als hoofd van de bisschoppen, Episkoposapet in het Armeens, overtreft die van de lokale diocesane bisschoppen, aangezien hij zijn gezag landelijk uitoefent, woonachtig op de oorspronkelijke locatie van St. Gregorius de Verlichter, met zijn zetel in de kathedraal van de Heilige Etchmiadzin in Armenië. Theologisch gezien zijn wijdingen in de Armeense kerk orecht en kleurrijk. De handoplegging is essentieel voor alle rangen met één authentieke toevoeging. Na de wijding van de priesters, bisschoppen en de Catholicos-patriarch door de handoplegging, is zalving met de Heilige Olie voor hen allen noodzakelijk, wat de bron van Goddelijke gaven van de Heilige Geest symboliseert. Elke keer dat een priester door de handen van een bisschop wordt gewijd, krijgt hij de autoriteit om de juiste liturgische gewaden te dragen, samen met de autoriteit en de heersende macht die hem zijn toevertrouwd, om biechten af te horen en de absoluut te geven. Hij ontvangt zalf van de bisschop op zijn voorhoofd en de twee handpalmen, op dat moment krijgt hij ook een nieuwe naam. Zijn voornaam wordt nu veranderd, wat de nieuwe man betekent die geroepen is om God en Zijn kudde te dienen,

namen die meestal zijn geselecteerd uit de Heilige Schrift of van de heiligen van de Kerk. Ten slotte krijgt hij het voorrecht om nederig de Goddelijke Liturgie uit te voeren, Soorp Badarak in het Armeens, wat de eigenlijke dienst van de Heilige Communie is. De zalving wordt herhaald wanneer een bepaalde priester tot de rang van bisschop wordt verheven door de handen van de Catholicos, het hoofd van de Armeense Kerk, die hem als eerste wijdt, samen met twee andere bisschoppen zoals vereist door de Canons van het Concilie van Nicea, en vervolgens zijn voorhoofd en de duim van zijn rechterhand zalft. Nu gewijd, wordt de duim van de bisschop elke keer in de Heilige Olie gedoopt wanneer hij op zijn beurt een priester, een nieuw kerkgebouw en de vaten van de kerk wijdt zich door het "*teken van het Heilige Kruis en door het Woord van het Evangelie*." Uiteindelijk, wanneer een van de bisschoppen wordt gekozen om de Catholicos op te volgen als hoofd van de Armeense Kerk, na zijn juiste verkiezing door de Vergadering van de bisschoppen en de leken afgevaardigden van de Armeense Kerk in het hele land, voor de derde keer wordt gewijd en gezalfd; deze keer wordt de Heilige Olie op zijn hoofd gegoten, wat overeenkomt met zijn ambt als Opper Bisschop, de Opperste Patriarch en de Katholikos van alle Armeniërs. Verkiezing alleen is niet voldoende om zijn ambt te beëindigen; hij moet canoniek worden gewijd door maximaal 12 en niet minder dan drie bisschoppen, die gezamenlijk de Heilige Olie op zijn hoofd verspreiden met het kruisteken, in aanwezigheid van de bisschoppen, geestelijken en de leken functionarissen van de Armeense Kerk uit Armenië en de Diaspora. Na zijn wijding door de Heilige Muron, wordt de Katholikos gekroond als opvolger van St. Gregory the Illuminator. De eerste Catholicos van Armenië, Zijn ambt is voor het leven.

De apostel Paulus trekt het fundamentele verschil tussen de leek en degene die op het punt staat gewijd te worden: "*Want niet hij die zichzelf aanbeveelt, is goedgekeurd, maar wie de Heer aanbeveelt.*" (**2 Korintiërs 10:18**). Dit introduceert het belang van de persoonlijke deugden van de kandidaat, geestelijk en mentaal voorbereid, de roeping voelend om God serieus te dienen, in goed gedrag en in volledige toewijding, de impact van de gaven van de Heilige Geest in zijn dagelijkse leven tonend. De kandidaat is gekwalificeerd als en wanneer hij met succes de vereiste training, opleiding en de kennis van de Heilige Schriften heeft doorlopen, zoals verklaard door profeet Maleachi:

"Want de lippen van een priester moeten kennis bewaren." (**Malachi 2:7**). De bedoeling van de kandidaat moet duidelijk aan de bisschop worden aangekondigd vóór de wijding. Tijdens de wijding worden zijn bedoeling en bereidheid publiekelijk onderzocht door de vragen die door de bisschop worden gesteld en beantwoord door de sponsorende priester. Het uiteindelijke oordeel wordt overgelaten aan het volk, dat zijn kandidatuur drie keer goedkeurt door in koor te zeggen: "*hij is waardig voor de rang waartoe hij geroepen is.*" Een nieuwe priester moet de doctrines en tradities van de Kerk volgen. Tijdens de Calling Service de dag ervoor, en tijdens de Ordination de volgende dag, wordt hij geroepen om de Arian en Nestoriaanse ketterijen, de ketterij van Macedonië en de rest heterodoxe leringen betreffende de Persoon van Christus en de Goddelijkheid van de Heilige Geest te weerleggen. Hij is nu klaar om in het openbaar de orthodoxe leringen van de Eerste Drie Kerkelijke Concilies te belijden. Hij moet daarom standvastig blijven in zijn belijdenissen en dienovereenkomstig onderwijzen. Daarom is training in theologische principes essentieel voor degene die op het punt staat de rang van priesterschap te ontvangen. Als hij tijdens zijn bediening ontrouw wordt bevonden aan de Armeense Kerk doctrines, leringen of het

weerlegde dogma van de kerk vrijwillig volgt, en daarmee zijn orthodoxe overtuigingen ontkent, kan hij door de Katholikos uit het priesterambt worden gezet.

Het morele gedrag van de kandidaat is essentieel, vooral wanneer hij tot priester is gewijd en heeft bewezen dat hij zijn door God gegeven privileges waardig is. Een kandidaat voor het priesterschap moet er absoluut zeker van zijn dat zijn carrière "non-profit" is. Hij zal alleen dienen en geen misbruik maken van zijn positie. Verleidingen zijn talrijk voor iedereen. Een priester moet

uiterste voorzichtigheid betrachten om zichzelf vrij te houden van elke verleiding, en altijd denken dat hij

een rolmodel in het leven vertegenwoordigt. Hij biecht zijn zonden elke keer op voordat hij het Heilige Altaar betreedt voor de viering van de Goddelijke Liturgie. Hij moet zijn eigen gezin opvoeden als een voorbeeld voor zijn kudde, en de kudde zal op haar beurt zorgen voor zijn levensonderhoud en comfort, ziend dat de toewijding en de pastorale plichten fatsoenlijk, ijverig en trouw worden uitgevoerd. Hetzelfde geldt natuurlijk voor de leden van hogere geestelijken, celibataire priesters en bisschoppen, die hogere verantwoordelijkheden hebben in het opleiden of beheren van de zaken van kloosters en/of bisdommen van de Armeens-Apostolische Kerk.

In tegenstelling tot wat aanvankelijk werd vastgesteld, is het celibaat tegenwoordig de enige manier waarop een geestelijke in de Armeense Kerk kan worden verheven tot hogere rangen. Tegenwoordig hebben priesters in de Armeense Kerk, getrouwde of celibatair, even de mogelijkheid om hoger onderwijs te volgen, maar hogere rangen en de traditionele academische graden worden ontzegd aan hen die getrouwden zijn, ondanks het feit dat voorheen alle priesters van beide ordes, wanneer gekwalificeerd, in aanmerking kwamen om die graden te ontvangen. De Armeense Kerk, vooral in het verleden, had beroemde kloosters die religieuze, Bijbelse en filosofische opleiding boden, en hen na hun afstuderen de academische graden gaf. Aanvankelijk, zoals gezegd, werden dezelfde academische graden ook verleend aan de getrouwde priesters na hun kwalificatie, wat betekende dat het verlenen van die graden weinig te maken had met de staat van het celibaat. Zulke religieuze centra voor hoger onderwijs waren de kloosters van Etchmiadzin, Tatev, Haghbat, Sanahin, Noravank, Gladzor, Kecharis, Hovhannavank, Sevan, Haghartsin, Saghmosavank, Harij, en een paar anderen in Cilicië, waar de zetel van de Catholicos tijdelijk werd verplaatst tot 1441, de meeste van hen werden in hun respectievelijke tijden erkend als universiteiten voor hoger onderwijs. De graden die deze centra verlenen, stonden bekend als Vardapetutiu (Masters Degree) en Dzayragooy Vardapetutiu (Doctoraat), die tot op de dag van vandaag worden verleend aan opgeleide celibataire priesters met canonieke kerkdiensten door bisschoppen die ze al moeten hebben ontvangen. Deze academische graden werden echter in de Armeense Kerk geïntroduceerd in latere eeuwen, beginnend vanaf de 14e eeuw, toen de bovengenoemde religieuze instellingen werden opgericht en prominente leraren, zoals Anania Mokatsi, Nersess Mshetsi en Yesayi Nechetsi, Nersess Shnorhali en Nersess Lambronatsi, Hovhannes Erznkatsi en Gevorg Skevratsi, de scholen leidden en theologie, Bijbelcommentaar, homiletiek, filosofie, muziek, hagiografie en wiskunde onderwezen aan honderden studenten waarvan we vandaag de dag lezen in bepaalde manuscripten die door de handen van diezelfde studenten zijn geschreven. De eerste rang kende vier "gedeeltelijke" of "beperkte" graden toe die de autoriteit verlenen om het Evangelie te prediken, de leer en de liturgie van de Armeense Kerk te onderwijzen. Het doctoraat kende de resterende 10 graden toe die werden verleend aan degenen die de vier graden al hadden ontvangen. Ze moesten de vereiste opleiding hebben afgerond en stonden bekend als autoriteiten op het gebied van dogma en orthodoxe leer om 1 de extra tien graden te ontvangen. In recente tijden hadden beide graden hun academische kaliber en betekenis verloren, omdat ze willekeurig werden toegekend, waarbij de goede diensten die door alle celibataire geestelijken werden verleend als voldoende werden beschouwd, in plaats van hun academische prestaties. Het was tijdens het pontificaat van Gevorg IV, Mkrtich I, en vooral Vasken I, Karekin I, en Karekin II, de huidige paus van de Armeense Kerk, dat de academische wereld werd versterkt, en serieus auteurschap van geschreven stellingen werd en wordt nog steeds van de kandidaten verwacht voordat ze Vardapets of Dzayrakooy Vardapets werden. Vasken I, maakte de afspraak en stelde een traditie in om een academische commissie de stellingen te laten lezen en de kennis van de kandidaat te onderzoeken voordat beide graden werden uitgereikt in de kerk van St. Mesrop Mashtots in het dorp Oshagan, waar de heilige die het Armeense alfabet uitvond begraven ligt in de kapel van die kerken van wie het graf door het Armeense volk wordt vereerd.

ZALVING VAN DE ZIEKEN/UNCION OF THE SICK

Het zevende sacrament wordt het Laatste Sacrament genoemd, beter bekend als de Laatste Riten, toegediend door de priester aan de zieken in hun laatste dagen van het leven, niet per se omdat ze kunnen sterven, maar eerder om hen hoop, kracht en de helende bescherming van Christus te geven door de gaven van de Heilige Geest. De priester leest een passage uit de Evangelieën, zegt gebeden voor herstel, legt zijn handen op hem, zegent de persoon met zijn handkruis en dient zowel de Biecht als de Heilige Communie toe. Dit sacrament vraagt om de gaven van de Heilige Geest om de patiënt te versterken, hem moed en hoop te geven. Het moet niet worden opgevat alsof de patiënt zeker gaat sterven; integendeel, het kan gebeuren dat hij overleeft en langer leeft dan verwacht. Het sacrament, net als de vorige, is door Christus voorgeschreven, die zijn discipelen de macht gaf "over onreine geesten om ze uit te drijven, en om alle soorten ziekten en kwalen te genezen" (**Matteüs 10:1**) of "om veel demonen uit te drijven, en velen die ziek waren met olie te zalven en hen te genezen." (**Marcus 6:13**). We lezen ook in de Handelingen van de Apostelen dat ze baden, de zieken handen oplegden en hen genazen (**Marcus 5:16**). Zelfs de zieken en hun ziekten werden geïdentificeerd voordat ze door de apostel Paulus werden genezen, zoals we lezen in de Handelingen van de Apostelen: "*En het gebeurde dat de vader van Publius ziek lag van koorts en dysenterie, Paulus ging naar hem toe en bad, en hij legde zijn handen op hem en genas hem.*" (**Handelingen 28:8**). Toen Jezus de zieken genas, hield Hij de hand vast, legde Zijn hand op het hoofd en gebruikte in sommige gevallen zijn bevelende toespraak, zeggende: "*Ik zeg u, sta op, neem uw bed op en ga naar uw huis.*" (**Marcus 2:11**). Deze praktijk is te zien in Jezus' bediening, zoals we lezen in de volgende passages: (**Marcus 5:23; 6:5 en 8; Marcus 1:30 en 5:41; Johannes 9:6-7**). Niet alleen de genezingen van Jezus waren opmerkelijk, maar ook zijn Goddelijke kracht om de doden weer tot leven te brengen was verbazingwekkend, zoals in de gevallen van de opwekking van Lazarus uit zijn graf (**Johannes 11:38-44**), en het dode kind in Naïn: "Toen kwam Hij en raakte de open kist aan en zij die Hem droegen, bleven staan."

En Hij zei: "Jongeling, *Ik zeg u 'Sta op'. En Hij, die dood was, ging rechtop zitten en begon te spreken. "En Hij gaf Hem aan Zijn moeder.*" (**Lucas 7:14-15**). De genezingen van Jezus hebben dit laatste Sacrament van de Kerk definitief gevestigd, en de vele voorbeelden zoals hierboven genoemd gaven de Kerk de zekerheid om genezingen voort te zetten, zoals we de apostelen trouw zien doen.

St. Jacobus instrueert in zijn brief dat wanneer iemand ziek is, hij de priesters van de kerk moet bereiken om voor hem te komen bidden en hem met olie te zalven in de naam van de Heer. Zulke gebeden zullen de zieken van hun ziekte reden: "*Is er iemand onder u ziek?*" "*Laat hij de ouderlingen van de kerk roepen en laat hen voor hem bidden, hem met olie zalven in de naam van de Heer, en het gebed van geloof zal de zieke reden, en de Heer zal hem oprichten, en als hij zonde heeft begaan, zal hij vergeven worden*" (**Jakobus 5:14-15**). Hij voegt er verder aan toe dat alleen het gebed van de rechtvaardige het meest krachtig is om degenen in nood te helpen, zoals de gebeden van profeet Elia, zoals St. Jacobus zich herinnert. Jezus had ziekte altijd in verband gebracht met zondigheid, waarbij de laatste de oorzaak van ziekte was. We weten dat ondeugden, onverstandig en immoreel gedrag dat bewust wordt begaan, soms tot onnodige en onverwachte ziekten leiden, terwijl natuurlijke oorzaken hetzelfde doen onafhankelijk van zondige daden. Jezus genas de zieken nadrukkelijk en zei tegen hen "*niet meer te zondigen*", wat betekent dat ziekte kan blijven bij degenen die hun Goddeloze gedrag voortzetten. (**Marcus 2: 2-12; Johannes 5: 5-15**). Dit is ook duidelijk in het echte leven, wanneer mensen zondigen "*in gedachten, in woorden en in daden*", zichzelf mentaal en spiritueel blind maken, afstand houden tussen hen en God, een conditie waarin ze zich zwak en spiritueel onveilig voelen. De Laatste Ritus heeft alleen betekenis als de zieken beseffen dat ze spiritueel sterk genoeg zijn, met gebeden en met Christus die in hen woont, om de fysieke kwaal het hoofd te bieden, zelfs als ze zouden sterven; ze zullen weten dat de Verrezen Christus bij hen is en dat de Heilige Geest voor hen "*werkt*" in de kerk door de gezamenlijke gebeden van de gelovigen. In het verleden hield de Armeense kerk de traditie in ere om het voorhoofd van de zieken te zalven tijdens de laatste sacramenten, maar later verwierp de kerk de zalving en achtte ze de handoplegging en de toediening van de sacramenten van biechten en heilige communie voldoende. De traditie is nog steeds van kracht en er is geen bezwaar als de zieken worden gezalfd, in de overtuiging dat de Heilige Muron altijd de gaven van de Heilige Geest zullen overdragen zolang ze leven en zich bewust zijn van hun christelijk geloof. In dit verband wil ik vermelden dat de zalving is voorbehouden aan de geestelijken nadat ze zijn gestorven, en dit roept de vraag op waarom de nog levende leek niet in de eerste plaats wordt gezalfd wanneer hij ziek is.

Artist unknown, *The Healing of the Leper*.

Bovendien heeft de zalving van de dode geestelijken
niets te maken met het sacrament van de Laatste
Zalving, aangezien sacramenten voor de levende mensen zijn en niet voor de doden. De
geestelijken worden gezalfd omdat ze bij hun wijding werden gezalfd, omdat ze zich
onderscheiden van de lekengelovigen.